

Øyvind Gulliksen om Ole Edvart Rølvaag

Ole Rølvaags hus i Sioux Falls, South Dakota, med skrivehytta hans i bakgrunnen. Rølvaag sjølv innfelt øvst.

Nordland Teater har satsa stort på å lage eit teaterstykk byggt på dei to siste romanane til den norskamerikanske fiskaren frå Dønna, kulturideologen, gardsdrenge og professor Ole Edvart Rølvaag (1876-1931).

Stykket *Peder*

Seier hadde premiere for fullt hus i Mo i Rana den 8. februar. Instruktøren for stykket, Anne Meek, inviterte Øyvind T. Gulliksen opp til eit seminar om "Det flerkulturelle paradisi" i samband med premieren, der han heldt ei førelæing om "Rølvaag og immigrantenes religiøse identitet".

"Kulturgeschichte des Herzens":

Den tyske utgåva av professor Ole Martin Høystads bok *Hjertets kulturhistorie* (Spartacus 2003), er no utgitt av fagbokforlaget Böhlau Verlag (Weimar/Köln/Wien), og er på plass i tyske bokhandlar med tittelen *Kulturgeschichte des Herzens Von der Antike bis zur Gegenwart*, 231 sider pluss illustrasjonar. Boka er presentert som forlagets hovudbok i vårkatalogen, og er også meldt på tysk radio. Den tyske utgåva er litt revidert i høve til den norske, med eit nyskrive Goethe-kapittel, der Goethes positive forhold til islam er omhandla. Bokas forklaring av

bakgrunnen for at muslimar reagerer med heilag vreide ved krenking, er ikkje blitt mindre aktuelt sidan boka blei gitt ut. Hjertesymbolikken i vår tid har også fått litt større plass, i form av trivialisering og avfortrylling av hjertesymbolikken gjennom kommersialisering og Valentin-feiring. Forlaget skriv at Høystads bok har "sensibilisert... unser Verständnis für gegenwärtige Zusammenhänge". For ein presentasjon av boka, søk på Herz på www.Boehlau.de.

Siste nytt er at Hjertets kulturhistorie no skal omsettast til eit anna hovudspråk, nemleg engelsk, og utgjevast av eit velsett internasjonalt britisk forlag.

Ingrid og varulven

Ingrid Skjerdal er den faste høgskolelektorvikaren vår i norsk litteratur. Ho held m.a. på med ein artikkel om "Biscaret – den

høviske varulven". I fjor haust la ho fram tankane sine om dette på ein faglunnsj.

– *Kvifor i all verda er du opptatt av varulven?*

– For det første er det interesse for sjølve teksten. Bisclaret er namnet på varulven i forteljinga slik ho finst i *Strengleikar*, ei novellesamling på norrønt frå 1200-talet. Bisclaret skal vere det keltiske namnet på varulv. Teksten er ei norrøn omsetjing av franske vers, skriven i England på 1170-talet. Den ligg også føre på moderne norsk. Eg arbeider ut frå den norrøne teksten, og med den franske som støtte.

– *Kvifor blei teksten omsett til norrønt på 1200-talet?*

– Håkon Håkonsson hadde god kontakt med det engelske hoffet. Han ville at det norske hoffet skulle vere oppdatert på tidas litteratur. *Det høviske* var på mote, og kongen ville gjerne vere moderne.

– *Kva går forteljinga om varulven ut på?*

– Forteljinga "Bisclaret" handlar i stutte drag om ein riddar som levde i Bretagne. Bisclaret er ein av kongens fremste riddarar, som tre dagar i veka må leve som ulv i skogen, ein løyndom kona hans til slutt lurar ut av han. Kona blir skremt av ektemannens løyndom, ho tar seg ein elskar, og saman med han svik ho Bisclaret. Ved å gjømmе kleda hans gjer dei det uråd for han å ta menneskeskapnad att. Under ei jakt råkar kongen Bisclaret i ulveham i skogen. Han undrar seg over vitet hos dette dyret, og tar det med seg til slottet, der det oppfører seg som ein høvisk og dana ulv! Men da Bisclaret ein dag ser kona på slottet, går han laus både på henne og elskaren. Han riv kleda av kona og vanheidrar henne framfor dei andre. Kona tilstår under vidare forhør og gir han kleda tilbake. Da blir han riddar att, får tilbake stillinga ved hoffet og meir gods enn han eigde før. Kona og elskaren blir vist ut av landet.

– *Lagar du ei psykologisk lesing?*

– Det kunne sikkert vore pirrande, men det er ikkje det eg er ute etter. Eg prøver å tolke forteljinga i lys av tankestraumdrag i tida, først i forhold til tankar om forvandling og nye impulsar. Så reflekterer eg over ulikskapar i fransk og norrøn tekst. Den franske teksten manglar t.d. avkleddingsscena! Kan den norrøne tanken om *hamreisa*, reisa inn i dyreverda for å hente visdom, spele inn her? I tillegg er det mye av mellomaldertankane om balanse mellom kultur og natur her: klede og kropp, slott og villdyr.

Balladedisputas

Olav Solberg var førsteopponent ved ein disputas for den humanistiske doktorgraden ved Københavns universitet, 17. mars. Doktorgradsavhandlinga har tittelen "Den østnordiske ballade - oral teori og tekstanalyse. Studier i Danmarks gamle Folkeviser", og har alt kome ut på Museum Tusculanums forlag (714 s.). Forfattern, Sigurd Kværndrup, legg særleg vekt på å analysere estetikken i austnordiske folkeviser.

Praksis i Bangkok og tilbod om jobb!

Solveig Keim (24) frå Tananger er snart ferdig utdanna kulturarbeidar med bachelorgrad frå Høgskolen i Telemark. Som 3. års kulturstudent dreg studentane frå Bø ut i praksis i seks

veker, som del av studieemnet Feltarbeid med rapport. I feltarbeidet møter dei ulike kulturfelt, og får eit innblikk i korleis ein verkeleg arbeidsplass ter seg.

Solveig er nyss attende frå praksisen sin i Bangkok, ved Jamjuree Art Gallery. Ho jobba med oppgåver knytt til administrasjonen og sjølv galleriet. Kontakt med det lokale språket thai blei det også tid til. Ho blei brukbart

kjent med både samtidskunst og kulturfeltet generelt i storbyen, men størst av alt syntest ho det var å få eit jobbtillbod som koordinator for *The World Film Festival of Bangkok*. Sjølv om ungjenta blei svært oppglødd og litt sjokkert over tilbodet, flyttar ho likevel til Oslo til sommaren for å møte kunst og kultur på heimlege trakter, og for å jobbe med eigne prosjekt innan kunstformidling.

Det kan hende ho tar Bangkok-jobben neste år, får me vite. – Så sant han framleis er ledig.

Eli Glomnes om skrivning

Amanuensis Eli Glomnes skriv i siste nummer av Norsk læraren (nr.1, 2006) om "Hva lærer en av å skrive? Noen betraktninger om skrivning og læring". Ho meiner at elevar og studentar må få vite "hvordan de forskjellige skrivemåtene kommuniserer, eller med andre ord; hvilke språkspill de inviterer til ... Med økt vektlegging av skrivning i alle fag er det viktig at læreren reflekterer over hva slags skrivepraksiser som hører til i faget, og hvordan eleven kan få hjelp til å tilegne seg de formene vi formidler og utvikler kunnskapen i".

Mangset og Solhjell om kulturstøtte og kulturharmon

I Aftenposten den 15. mars har både professor Per Mangset og fyrsteamanuensis Dag Solhjell kasta seg inn i debatten om kulturpolitikk. Mangset har i eit tilsvaer til professor emeritus Francis Sejersted og direktør Erik Rudeng i Fritt Ord eit debattinnlegg om "Kulturstøtte ikke bare fra staten", og Solhjell går i eit intervju same dag mot både Giske og Ullmann, når han viser til at "kulturen som noe harmoniserende går gjennom hele den norske kulturpolitikken - og tilhører ikke spesielt sosialdemokratiet".

Sture Kvarv om kulturpolitikken verdigrunnlag

I ein kronikk i Aftenposten 3. april tar fyrsteamanuensis Sture Kvarv ved BA-studiet i kulturarbeid for seg noko i same gata, nemleg den store konsensusen det har vore om den norske kulturpolitiske modellen dei siste 30-40 åra.

Dei ulike kulturmeldingane som har kome under skiftande regjeringar har nok skapt politisk støy, men dei har ikkje truga sjølv verdigrunnlaget for kulturpolitikken, skriv Kvarv. Han meiner at "kulturell brubygging" tvert imot har vore eit kontinuerleg motiv i det norske ordskiftet. Kvarv peikar på at denne brubygginga historisk kan forståast i lys av behovet for nasjonal hevdning og ambisjonane om å realisere velferdssamfunnet.

Med visse unnatak handlar kulturdebatten i norske aviser om pengar, og særleg debatten om kunstnarpolitikk, meiner Kvarv. Kunstnarane sitt foreiningsarbeid munna alt i 1978 ut i forhandlingsrett med staten om støtte- og vederlagsordningar.

Kvarv konkluderer med at kulturpolitikken blir spegla att i ein kulturdebatt som i stor grad handlar om pengar og symbol, men med ei semje om kulturpolitikken sitt verdigrunnlag.

Vernissasje i Bø studentgalleri:

Videokunst av Christine Istad

Videokunstnaren Christine Istad (til høgre) var svært nøgd med presentasjonen kunstformidlingsstudentane (f.v.) Terje Bjørkheim, Nina Kvam, Maria Brattbakk og Eva Refsdahl gjorde av verka hennar. Ho hadde aldri før slept frå seg heile utstillingsansvaret for eigne verk, og hadde bare godord om måten oppgåva var løyst på.

Utstillinga presenterte to av Istads videokunstverk, "Kysset" frå 2003 og "Uten tittel" frå same året.

Anne Svånaug Haugan 50!

I byrjinga av januar runda vår kjære fyrstelektor i musikkformidling Anne Svånaug 50 år, med rak rygg og trillande latter.

Etter eit vikariat frå 1993 tok ho imot fast stilling ved kulturstudiet året etter. Ho er mellom dei som har vore med og drege harde tak ved BA-studiet i kulturarbeid gjennom åra, med både fast hand og tydelege uttrykk for usminka arbeidsglede.

Ho er ein hard forsvaer av opera- og filmmusikk i studieplanen, sjølv om hovudinteressa hennar ligg i folkemusikken. Ho var m.a. for ei tid sidan sterkt medverkande til at Kongsberg kyrkje fekk si fyrste danseframsyning – med springar og gangar – til tonefølgje av Haugan sjølv.

